

WSPIERANIE INTERESU PUBLICZNEGO : NOWY ŚWIATOWY WZORZEC ETYCZNY DLA PLANOWANIA PODATKOWEGO

WPROWADZENIE

W odpowiedzi na poważne zastrzeżenia opinii publicznej co do kwestii unikania opodatkowania i roli odgrywanej przez konsultantów, zwiększoną kontrolę społeczną i względy etyczne, International Ethics Standards Board for Accountants® (IESBA®) opracowała nowe standardy etyczne, aby w szczególności zająć się tematem planowania podatkowego. Standardy te wzmacniają **ramy etyczne** kierujące osądami i decyzjami zawodowych księgowych podczas świadczenia usług planowania podatkowego lub wykonywania czynności planowania podatkowego. Ramy te są oparte na ogólnych zasadach i ustanawiają globalny wzorzec etyczny mający zastosowanie do wszystkich usług lub działań związanych z planowaniem podatkowym. Wymagają należytego uwzględnienia interesu publicznego oraz potencjalnych konsekwencji dla reputacji, handlu i szerszych konsekwencji gospodarczych rozwiązań w zakresie planowania podatkowego. Nowe standardy stanowią łączny efekt szeroko zakrojonych badań, zaangażowania interesariuszy i konsultacji publicznych przeprowadzonych przez IESBA.

Niniejsza publikacja prezentuje w skrócie treść ostatecznej wersji publikacji IESBA zatytułowanej „Zmiany do Kodeksu dotyczące planowania podatkowego i powiązanych usług” – pierwszego kompleksowego zestawu globalnych standardów dotyczących kwestii etycznych w planowaniu podatkowym, włączonego do Kodeksu etyki IESBA.

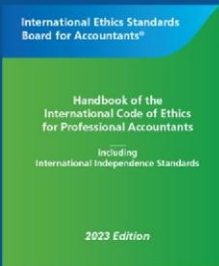
Nowe standardy mające wzmocnić ramy etyczne, którymi kierują się zawodowi księgowi świadczący usługi planowania podatkowego, obowiązują od 1 lipca 2025 r. z możliwością wcześniejszego zastosowania.



SKANDALE PODATKOWE I GENEZA STANDARDÓW PLANOWANIA PODATKOWEGO

Oburzenie opinii publicznej wywołane ujawnieniem w ostatnich latach pewnych rozwiązań w zakresie planowania podatkowego za pośrednictwem przecieków, takich jak Pandora Papers, Paradise Papers i Luanda Leaks, pokazuje, że przyzwolenie społeczne dla unikania opodatkowania jest na całym świecie najniższe w historii. Aby należycie uwzględnić te zastrzeżenia opinii publicznej, wprowadzono w standardach kluczowe zasady, takie jak ustalenie wiarygodnej podstawy czy „wymóg zachowania dystansu” (ang. „stand back consideration”), które mają sprawić, że rozwiązania w zakresie planowania podatkowego będą nie tylko zgodne z przepisami prawa i regulacjami, ale także będą odzwierciedlały najwyższe standardy etyczne, w tym uczciwość zawodową.

O IESBA



IESBA jest międzynarodową niezależną radą ustanawiającą standardy. Służy interesowi publicznemu poprzez ustanawianie wysokiej jakości międzynarodowych norm etycznych, (w tym wymogów dotyczących niezależności) jako podstawy etycznego postępowania w biznesie i organizacjach oraz zaufania publicznego do informacji finansowych i niefinansowych, co ma fundamentalne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania i zrównoważonego rozwoju organizacji, rynków finansowych i gospodarek na całym świecie.

Kodeks IESBA został przyjęty lub jest stosowany w ponad 130 jurysdykcjach na całym świecie, za pośrednictwem ustawodawstwa, jak i lokalnych organów zawodowych.

KLUCZOWE ELEMENTY RAM ETYCZNYCH

Zakres i zastosowanie

- Obejmują szeroki zakres działań i usług związanych z planowaniem podatkowym.
- Mają zastosowanie zarówno do zawodowych księgowych wykonujących wolny zawód (rozdział 380), jak i zatrudnionych w przedsiębiorstwach (rozdział 280). IESBA zdecydowanie zachęca innych doradców podatkowych do przyjęcia i stosowania tych samych ram etycznych w ich pracy związanej z planowaniem podatkowym.
- Mają zastosowanie do powiązanych usług lub działań opisanych w standardach, ale nie do usług lub działań ogólnie określanych jako zapewnienie zgodności z przepisami podatkowymi lub przygotowanie zeznań podatkowych.
- Obejmują klientów indywidualnych i korporacyjnych (niezależnie od tego, czy są to jednostki zainteresowania publicznego, czy nie).
- Nie zajmują się problemem uchylania się od opodatkowania.

Ogólny opis planowania podatkowego

- Opisują charakter usług lub działań związanych z planowaniem podatkowym i przedstawiają ilustracje.

Rola zawodowych księgowych w interesie publicznym

- Opisują, w jaki sposób zawodowi księgowi działają w interesie publicznym, wykorzystując swoją wiedzę i doświadczenie, aby pomagać klientom i organizacjom zatrudniającym w osiągnięciu ich celów w zakresie planowania podatkowego, przyczyniając się w ten sposób do przestrzegania przepisów prawa i regulacji podatkowych oraz do skutecznego funkcjonowania systemów podatkowych.

Obowiązki zawodowych księgowych i klientów lub organizacji zatrudniających

- Określają odpowiednie obowiązki zawodowych księgowych i klientów lub kierownictwa oraz, w stosownych przypadkach, osób sprawujących nadzór.

Wiarygodna podstawa

- Wymagają, aby zawodowi księgowi ustalili, czy istnieje wiarygodna podstawa dla rozwiązań w zakresie planowania podatkowego, zapewniając nie tylko zgodność z literą, ale także z duchem odpowiednich przepisów prawa i regulacji podatkowych.

Ogólna ocena rozwiązań w zakresie planowania podatkowego

- Wprowadzają „wymóg zachowania dystansu” (ang. „*stand back consideration*”) zgodnie z interesem publicznym, poprzez wzięcie pod uwagę reputacji, konsekwencji handlowych i szerszych konsekwencji gospodarczych, które mogą wynikać z tego, jak interesariusze mogą postrzegać dane rozwiązanie w zakresie planowania podatkowego.

Poruszanie się po „szarej strefie”

- Opisują szarą strefę jako okoliczności powodujące niepewność co do tego, czy proponowane rozwiązanie w zakresie planowania podatkowego będzie zgodne z odpowiednimi przepisami i regulacjami podatkowymi.
- Wyjaśniają, że szara strefa sprawia, że trudniej jest ustalić wiarygodną podstawę, co z kolei może rodzić ryzyko nieetycznego postępowania.
- Zawierają wskazówki pomagające zawodowemu księgowemu w identyfikowaniu i poruszaniu się w szarej strefie.

Stosowanie ramowych założeń koncepcyjnych

- Uznają, że świadczenie usług planowania podatkowego lub wykonywanie czynności planowania podatkowego, niezależnie od tego, czy znajdują się one w szarej strefie, czy nie, może stwarzać zagrożenia dla przestrzegania podstawowych zasad.
- Zawierają wskazówki dotyczące identyfikacji, oceny i reakcji na takie zagrożenia.

Postępowanie w przypadku braku porozumienia

- Pomagają zawodowemu księgowemu w obraniu sposobu postępowania w przypadku sporów z klientem lub odpowiedzialnymi osobami w organizacji zatrudniającej co do rozwiązań w zakresie planowania podatkowego.

Komunikacja i dokumentacja

- Podkreślają potrzebę jasnej i przejrzystej komunikacji z klientami lub kierownictwem oraz, w stosownych przypadkach, osobami sprawującymi nadzór w odniesieniu do zaleceń lub porad dotyczących planowania podatkowego.
- Zachęcają do dokumentowania i podkreślają jego znaczenie.

Bohaterowie naszej historii: Zawodowi księgowi

Na stronach standardów znajdują się zasady i narzędzia, dzięki którym zawodowy księgowy będzie mógł poruszać się w labiryncie przepisów prawa i regulacji podatkowych z pewnością i dalekowzrocznością. Zawodowy księgowy jest strażnikiem etycznego planowania podatkowego, architektem strategii, które powinny nie tylko być zgodne z przepisami prawa, ale także chronić interes publiczny.

OCZEKIWANE KLUCZOWE SKUTKI

Umieszczenie etyki w centrum doradztwa w zakresie planowania podatkowego

- Wzmocnienie przestrzegania podstawowych zasad uczciwości, obiektywizmu, zawodowych kompetencji i należytej staranności, profesjonalnego postępowania i zachowania poufności.

Dostosowanie planowania podatkowego do potrzeb interesu publicznego

- Zachęcanie specjalistów podatkowych do rozważenia szerszego wpływu ich usług, wykraczającego poza zgodność z przepisami prawa.

Wyznaczenie bezpiecznej, etycznej drogi przez złożone lub niejasne sytuacje

- Dostarczenie etycznego kompasu do poruszania się po złożonych problemach związanych z planowaniem podatkowym oraz tam gdzie zgodność planowania podatkowego z prawem jest niejasna.

Promowanie zrównoważonego rozwoju

- Etyczne podejście do planowania podatkowego jest z natury zrównoważone i długoterminowo wspiera dobrą kondycję biznesową.

Zwiększenie zaufania do systemów podatkowych

- Odbudowa zaufania poprzez zadbanie o to, aby działania specjalistów ds. planowania podatkowego spełniały oczekiwania opinii publicznej w zakresie etycznego postępowania i odpowiedzialności.

Jeden kompleksowy globalny punkt odniesienia

- Promowanie spójnego na całym świecie etycznego podejścia do planowania podatkowego, wspieranie umowy społecznej między przedsiębiorstwami, osobami fizycznymi, rządami i społeczeństwem oraz zapewnienie sprawiedliwego wkładu wszystkich podatników w finanse publiczne.

Przekształcanie wyzwań w możliwości

Rola zawodowych księgowych nigdy nie była tak istotna, jak obecnie, w dobie zmieniającego się krajobrazu finansowego i coraz bardziej zawiłych przepisów podatkowych. Nowe standardy nie są jedynie odpowiedzią na złożoność przepisów. Są one wyraźnym wezwaniem do wzniesienia praktyki planowania podatkowego na nowy poziom etycznego postępowania i doskonałości zawodowej.



Data wejścia w życie i postanowienia przejściowe

Nowe standardy obowiązują od 1 lipca 2025 roku.

Usługi planowania podatkowego lub działania z nimi związane rozpoczęte wcześniej mogą zostać ukończone zgodnie z ówczynie obowiązującymi postanowieniami Kodeksu.



Niniejszy dokument *Arkusze informacyjny – Wspieranie interesu publicznego: Nowy światowy wzorzec etyczny dla planowania podatkowego*, opracowany przez International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA) i opublikowany przez International Federation of Accountants (IFAC) w maju 2024 roku w języku angielskim, został przetłumaczony na język polski przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów (PIBR) w styczniu 2026 roku i jest powielany za zgodą IFAC. Zatwierdzonym tekstem wszystkich publikacji IFAC jest tekst opublikowany przez IFAC w języku angielskim. IFAC nie ponosi odpowiedzialności za dokładność i kompletność tłumaczenia ani za działania, które mogą z tego wynikać.

Tekst dokumentu *Arkusze informacyjny – Wspieranie interesu publicznego: Nowy światowy wzorzec etyczny dla planowania podatkowego* w języku angielskim © 2024 by IFAC. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tekst dokumentu *Arkusze informacyjny – Wspieranie interesu publicznego: Nowy światowy wzorzec etyczny dla planowania podatkowego* w języku polskim © 2026 by IFAC. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tytuł oryginału: *Fact Sheet – Advancing the Public Interest: A New Global Ethical Benchmark for Tax Planning*.

W celu uzyskania zgody na powielanie, przechowywanie lub przekazywanie, lub na inne podobne zastosowanie niniejszego dokumentu prosimy o kontakt z permissions@ifac.org.